

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوار ننده

محل اداره :

مشرط القیم

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جدیده مع المنو به

قبول او انور

درج ایندهین آثار اعاده او نیاز

دیر، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسات و باطالع کرب سیاسی و کرب اجتماعی و مدنی احوال و مشوره اسلامیه و بحث ایمر و هفته ده بر نشر انور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنه لکی التي آیلنی

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۶۰۵	۳۰۵ روبله
سائر ممالک اجنبیه	»	۱۷	۹ فرانق

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرلہ دن مقوا بودو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۷۴

۲۲ محرم ۳۲۸ پنجشنبه ۲۱ کانون ثانی ۳۲۵

اوچنچی جلد

فقط معلومکنزدرکه [لکل مقام مقال ...] وقت بشقه، سوزده بشقه اولمیدر

الیوم نور شمس ظاهره عیان اولان دین سلیم اسلامک حقیقتنه قائل، و مصدق پک چوق اورویا اثرلرینی، و متفکرلرینی دخی مشاهده ایدوروز. الحاله هذیه کوریلورکه. دین مبین محمدی بی لکه دار ایتک مقصد خاسرانه سنی احتوا ایتش اولان شو باطل اثری اورتهدن قالدیرمق، و تولید ایتدیکی وایده جکی تأثیر سیئه قارشنی لازمکن تدابیری اتخاذ ایتک، بزه رهبرومنار اوله جق علمای اسلامک وظائف مهمه سندن اولشدر.

مشروطیتله اداره اولندیغمز حالدیه شمیدی به قدر اختیار سکوت ایدن عالم رمزه ندیه لم؟! ... عجبا! مدافعه به وجداناً مسئول اولدقلری کبی دینآده مسئول اولامازلرمی؟ او کتابة قارشنی بر جواب شافی ووافی بی حاوی آثارک نشرینی حماست دینه کزدن انتظار ایدرم.

مکتب طیه دن: م. نوری دجانی

عالم اسلام

احوال عمومیة اسلامیه

استقبال اسلام

— ۳ —

هر نه قدر سرلوحه من عمومی ایهده، عمومیت ایچروسنده بر خصوصیت اولمق اوزره، بو کون مقاله منری یا لکزر روسیه اسلاملرینه حصر ایدهرک آرا لرنده طولاشان دیدی قودیلردن بحث ایده جکز. فقط بونک ایچون اولان نشرلرینی آکلامق لغمز لازم کلیور، که بو سایه ده دورقدیم احوالک [*] پک چوغنه کسب اطلاع ایتش اولوروز.

اورطه لقه نه قدر دیدی قودی طولاشورسه بونلرک اصل منشئی رؤسادر. رؤسابرشی یا یحق ایستیور، عموم ایه کندیته تعلق اولدیغندن بالطبع بو ایش حقننده بر طاقم مصیب و غیر مصیب افکار درمیان ایدیور. بویله بر مصادمه افکاردن، حقیقتک پارلامسنه رمق قالمش کن — غیر مصیب افکارک کثرتندمی. نه دندر — نا کهای او دیدی قودیلر وجوده کلیور. بوسره ده اکر رؤسا حقیقهٔ صاحب اقتدار ایهلر مهارت سیاسیلری سایه سنده وجودینه سببیت ویردکلری بو دیدی قودیلرک اطرافنی کندیلری آلهرق ایراث ایده جکی ضرردن ملتی قورتارمش اولورلر. اکر یوقدن برشی ایهلر حرکات ناشناسانه لرله ده بر طاقم دیدی قودیلر سببیت ویرمش اولورلر، که بوندن متضرر

[*] دور قدیم، تاتار مدرسه لرینک احوال سابقه سنی آلت اوست ایدن روس — ژاپون محاربه سینه قدر کچیردکلری دوردر.

اونوتماسین، که کلیسالر خطباسی هب تحف تغیلرله، سجعارله خطبه لر اوقویورلر. بویسه جدی، وقور اولان دینره یا قشمیور.

خطبه لر دن مقصد و مراحى، استفادهٔ نادیه و معنویه لرینی استحصال ایچون، کچن رمضان دن ابتداء ترکه خطبه [موعظه قسمی] اوقومنه باشلادم. بدعت سیئه دکل، من غیر حد مأمورا ولدیم بر امر عالی بی حقیقه، بوجه مشروط ایفا ایتکده اولدیغمی اعتقادم بر کالدر. حتی بوامر خیره برنجی ایهسم افتخار ایدرم بلغراده بایراقلی جامع شریف امام و خطیبی

محمد رمزی

معهود تاریخ اسلامیه دائر

صراط مستقیم اداره خانه سته:

افندم، [تاریخ اسلامیت] نام اثرک ردیه سی خصوصنده علمای کرامک همثلرینی جلب مقصدیه بر قاچ سطر قارالادم. موافق رأی عالیلری اولدینی تقدیرده مجلهٔ معتبرکزک بر طرفنه درجی متمنادر.

علمای کرام! ..

افکار عمومیة دینه بی تشویش، و دیانت اسلامیه بی تزییف ایتک مقصد ردیانه سیله — عباده جودت — طرفدن ترکه ترجمه، و تاریخ اسلامیت نامی تحتنده انتشار ایدن اثر مشنوم، بو کون قسم اعظمکنزک منظوری اولمش، و مفتریات ضاله سینه واقف اولدینکزر حالدیه دن بو آنه قدر لایبالیانه داوران یورسکز. هر نه قدر بو کتابک محتویاتی صرف کذب و افترا دن عبارت ایهده، ایچمزه بر چوغی مسائل، و حقایق شرعیه بی جاهل بولندیغندن بونلرک بو طرق فاسدیه منع سلوکلری چاره سی نظر دفته آلهرق نیچون بر چاره اتخاذ ایدلدی؟ یوقسه مدافعه به لزومی حس ایدلیور؟

لاریب حقیقتدن عاری بو افترا لری کورن بر صاحب دین، و عقل سلیم تصور اولنه مازکه وجداناً معذب، متالم اولسون.

بو کتاب منفورک طیه مکتبنده اجرا ایلدیکی سوء تأثیری انظار حیتکزه عرض ایدیورم. صاحب اثر — که مترجم — بوفکر باطلی طیه مکتبنده نشر و تعمیم ایتک مقصد ظاهر سنی التزام ایدوب فیا تجوده بر نوع تسهیل کوسترمش، ومع الاسف هذیان نامه بی مطالعه ایدن افندیلرک اکثر بسی اوفکر سقیمه، او رأی باطله میلری مشاهده ایدلشدر. بویله ضلال و هذیان واهی به قارشنی بر چوق رفیقلمله مناقشه و مدافعه ده بولندم.

هپسنگ ویردیکی جواب شو اولیوردی: — نه وه! عالم رمز بوکا قارشنی نه وقت برشی یازار، و یازدقلرینی عقلاً و فنا اثبات ایدرسه اووقت بزده حقیقه قارشنی برشی ده میز.

اقناع و اثباته حاجت یوق، ذاتاً بوکی شیلری اثباته قالدیشمق معلومی اعلام قیلندن اوله جقدر. بدیهی درکه حقیقت دینه هیچ بروقت بوزن خزی و بطلان اوله ماز.

اوله جق آنجق ملتدر . دیمک ، بودیدی قودیلرک منشئی رؤسا اولوب
آلامنی چکندن ملتدر .

بتون عالمده بر انتباه حاصل اولهلی بری روسیه اسلاملرینک
احوالی تدقیق ایده جک اولورسه ق کورورز ، که آرالرینده آردی
آرقه سی کسالمه یین بر طاقم دیدی قودیلر دوران ایدیور . بونلر
یواش یواش افراد ناسی زهرلرک آرالرینه تفرقه دوشوربور ، آهسته
آهسته انقراضه طوغری سوروکلیور .

[معلومیا ! بر ملتک ، نه قدر شوکت وعظمته مالک اولورسه
اواسون ، افتراقه تحمیلی یوقدر . آرالرینه بر کره بو تفرقه کیرنجه
هان یوارلانی ویرر .]

ایشته اصل بونلرک مسیبلری رؤسا اولدیغنی آکلامق ایچون
اولا اونلری تفتیش ایده جکیز . طبیی ، شخصیتلرینی دکل ،
بلکه درجه تربیه لرینی . چونکه بویله شیلرک شخصیتله قطعاً
علاقه سی یوقدر . تربیه لرله برابر برده تربیه کاهلرینی کوزدن کچیره لم .
چونکه انسانه محیطک بک زیاده تأثیری واردر .

چورومش ، یاریسی یره بامش ، طولی سکیز ، عرضی یدی
آرشین جسامتنده بر بنا تصور ایدکیز . پنجره لری قیریق ، روزگار
کچمه سون دیه دلیکلرینه ده یاصدیق ، حوالی کی شیلر صقشدیریش ...
قبوسندن ایچهری کیرر کیرمز حوض نامیله معروف بر صحنه سی
وار . بر حوض که بر بطاقلقدن هیچ فرقی یوق .. اکر کوشه لرینده
توطن ایدن اختیار قوربنه لرده کندیلرینه مخصوص آهنگدارصدالرینی
صالیوررلرسه آرتق بو آنده انسان تمامیله بر بطاقلقده اولدیغنه کسب
امنیته ایدر . دیواره فلانه طوتونمده دن اوتنه طرفه کچمک ممکن دکل .
ایلری یه طوغری احتیاطسزجه سینه بر آدیم آتدیغک کی هان آرقه ک
اوزره دوشه جکک شهنه سزدر .

حوض تعبیر ایدیلن بو قوربنه لغک اوتنه طرفی یوز ، یوز الی قدر
جم غفیردن مرکب بر غلبه لکدر . بو غلبه لکه ایلاک دفعه کیرمک اوزره
ایسه ک اطرافک بر طاقم مغاره لرده اقامت ایدلره بکزرر صولغون
بکزی بر طاقم انسانلر طرفندن صاریلش واوزرینه ده متوحشانه
نظرلر فیلامش اولور . بو انسانلری سزه اسکی تاتار مدرسه طلبه سی
وشمدیکی رأس کارده بولنان رؤسا دینه تقدیم ایدرم . آرتق بو آنده
قولاغنه «ولفظاً عمل کرد معناً عمل نه کارد ، ورتبه علی مقدمه وثلاث
مقالات آی واعترض علیه المصنف» کی بر طاقم کله لر شاشقیبلره
مخصوص بر ادا ایله تلفظ ایدیلرک غریب غریب صدالره ایشیدیلله
باشلار ، که بونلرکده بر حاضرلق اولدیغنی .. اوت استقبالی ملت
ایچون حاضرلق اولدیغنی بیانه لزوم یوقدر . بو ذوات محترمه نک
کندیلرینی بویله بر غلبه لک ایچروسنه صوققدن یکانه مقصدلری ویکانه
امللری استقبالدو رأس کاره کچرک ملته بول بول خدمتلر کوسترمکدی .
معلوم اولدیغنی اوزره اصل روسیه تاتارلرک وطنی اوله رق ، بونک
اوغرینه چالشمه یه و سیاسته قاریشمه یه دنیالر قدرحقلری اولسه ده ،

قزان روسلر طرفندن استیلا ایدلیدی زماندن بری اوزرلرینه
ایندیریلن بار عظیمک ثقلتی بللرینی طوغرولتمه یه مساعده ایتهدیکندن
ایسته ر ایسته مه ز بر طاقم ذلت ومسکنت ایچروسنده یوارلانیورلردی ؛
میدان سیاستدن کیتدکجه اوزاقلاشهرق بو عالمده اسملری سیلنمشدی .
بناءً علیه بونلرک تصور ایده بیلیدیکی رأس کار آنجق برشی اولوب
اوده روحانیتدر . آنکچون حاضرلقده روحانیته مخصوص بر
حاضرلقدر . وقته فلک بزله نه قدر ترس چوریلرک بتون سیاستمزی
آلت اونست ایتش ایسه ده روحانیتمزه اجرای تأثیر ایده مامشدی .
بناءً علیه مناصب روحانیه بول بول اولمسی حسیله بتون معارفزده
آنجق علوم دینه یه منحصر قالمشدی .

شمعی دینه جکسکیز : مادام که ایشکیز کوچکیز علوم دینه
تحصیلی اولمش وبتون عمرکزی بوکا حصر ایتشمسکیز ، او حالده
مدرسه کوشه لرندن موقع ریاسته صعود ایدن ذوات محترمه نک علوم
دینه ده یدطولا صاحبی اولمسی اقتضایدر . کندیلرینک دخی اسلامیتک
جامع اولدیغنی حکم باهره وحقائق قیمت افزانک حلی خصوصنده
یکانه مرجع اولملری لازم کلور . چونکه هپ اوغراشدقلری وهپ
تحصیللری علوم دینه دن عبارت . بتون عمرلرینی بوکا حصر ایتشلر .
انسان عمرینی برشیته حصر ایده جک اولورسه البته اوشیده اختصاص
کسب ایدر

فقط وا اسفا که حقیقت حال ، بویله دکلدر ، بزم بو یوروتدیکمز
نفس الامری نظریه لر مرک طبان طبانه ضدیدر .
کندیلرینی بر تشریحخانه یه کتوروب دماغلرینی تحری ایده جک
اولورسه ق یالکیز شونلری بولورز : صرف ، نخودن برقاج قاعده ،
منطقدن بر ایکی نظریه ، کلامه دائرده شویله دومان ایچروسنده سطحی
بر فکر ، علم فقهدن ایسه عددلری بک محدود اولق اوزره بر طاقم
مسائل ، بوندن ماعدا برده عدد قدر نامتناهی نقطه لر بولورز ، که
بوده بر طاقم دعوالردر .

بونلر اوزرینه برده کتب متداوله دن ماعدا کتابلرک عباره سنی
خطاسز او قویه جق قدر قوته ده مالک ایسه آرتق اوزات عصرینک
فریدیدر . عدد قدر نامتناهی دعوالری دماغندن فوران ایده رک
تموج ایتدیکی وقت خواجه مزی بو طالعه لر آره سنده بردن بره غائب
ایدیوررر . اما بوقدر معلومات کفایت ایتیه جکمش ، قوری دعوالرک
اهمیتی یوقش ؛ اسلامیت اوزرینه صالیوریلن هجوملره ایلاک اول
معروض قالان رؤسا اولدیغندن بو هجوملره کوکس کیره رک قوه
علمیه لری سایه سنده بتون ملتی معنوی ضررلردن مصون برافق
لازم کله جکمش ؛ زماملری اللرینه تودیع اولنان عوامک افکارینی ده
اسلامیت روحیه تنویر ایده رک بومبارک قوه معنویه نک حامل اولدیغنی
سیاسیاتی ، حکمت و فلسفه لری دائماً کنجلیرمزک قولاقلرینه فسیلدامق
ایجاب ایده جکمش ؛ بناءً علیه سیاست وادیسنده بریسارق ، حکمت
وفلسفه باینده ایسه بر فلاطون اوله رق یتشمه لری لازم کله جکمش ؛
وارسون نفس الامرده اویله اواسون فقط خواجه افندینک نفس الامر

ایله نه ایشی وار ... اسلامیه هانکی نقطه لر دن هجوم واقع اوله رق سوریلک ایسته نیلن لکه نکه هانکی نقطه لر اصابت ایده جکفی برچوق احتمالاته بنا ایدرک کشفله اجوبه سنی حاضر لاق برنجی وظیفه سی ایکن ناکهانی الظهور بر طاقم هجوملر قارشوسنده بولند قجه بردن بره شاشالایور . حتی بعضاً اولیور ، که یو هجوملر کنه دینی ده زهر لیه رک بوصله سنی شاشرتیور .

فرقه مخالفه اثنای هجومده حکمت و فلسفه وادیسنه صاپه رق اسلامیت حقنده بر چوق مغالطه لر یاییور . بوکا قارشو بزم رئیس مز ابکم ... بک همت بیور ویده سسلنمک استرسه یوز قاراغندن باشقه برشی بابه میور . نه دن ؟ چونکه فرقه مخالفه حکمت و فلسفه وادیسنده تعمق ایدرک بوراده اسلامیت علیه نه بر مغالطه حاضر لاقله اوغراشد قلی وقت بزم دین حامیلر مزدها « الحکمت استکمال النفس » عبارده سنده کی قواعد صرفیه ونحویه نی تحلیل ایله اوغراشیور لر دی . فلسفه دینه ایله اوغراشمه یه و قتلری یوقدی .

حریف تاریخی بر نقطه یه استناداً دهشتلی بر هجومه قویولور ، بوکا قارشو ایسه بزم علامه لر مز طرفندن بر سکوت ...

ره تحصیله قدم انداز اولور اولماز قارشوسنه بک چوق و بک قاریشیق مباحث چیقاریلشدر ، که زواللی ، بونلر آراسنده کومولش قالمش . ایچروسنده طولاشیر کن هر شیئی اونوتمش ، دنیایی ، حتی آداب مناظره یی بیله . اونک عننده حقیقتی اعتراف عین مغلوبیت ، عین جهالت ؛ بر باطلی ادعا واونده اصرارده عین غالیبت ، عین علمدر ...

ایشته مدرسه لریمز بزلری بویه تربیه ایدیوردی . کیم ، که دها عنادجی ، صداسی دها کسکین ایسه ؛ عمومک حسن توجهی ده اوکا معطوف ایدی واسمی ده « مناظر » عنوان مبجلی (!) تردیف اوله رق ذکر اولنیوردی . بو بالطبع حریفک مدار افتخاری اولیوردی . بناء علیه هر کسده بو درجه عناده واصل اولق ایچون بر آرزو باش کوسته مشدی وهرکس بو خسته لقه طو تلیق ایستیوردی .

آه ... کاشکه بو مناظره نامی ویریتن بی ادبانه سب و شتملر شو عطاالتخانه لرک ظلمت آلود کوشه لرنده کوموله رک قالمش اولسه ایدی ... بو کون دماغلریمز بو حاله کلزدی . شمدی آلامنی ده بو قدر چکمز دک . واسفا که تازمانمز قدر دوام ایدیور . اخلاقزی زهر لیه رک امت محمدی بی بر برینه دوشوریور . بعضیلر مز « الحمد لله آرتق بو بلادن قورتلدق » دیمک ایستیور لر اما ... تا اعماق روح مز قدر اجرای تأثیر ایدن بویه بر سبکر خسته لغندن قولای قولای قورتلق ممکنمی ؟ هیهات ... هنوز باقی و بر دوام . آنجق مجراسی دکشمش .

معلومیا ! یکرمنجی عصر هر شیئه یکی بر رنک ویریور . حتی بعضیلرینی بتون بتونه چرخندن چیقاره رق دیگر بر مجرایه سوق ایدیور . آرتق بوتبدله یکرمنجی عصر قانونی دیسه ک سزادر .

ایشته بزم مدرسه مناظره لر ده بوقانونه تابع طوتولیور . دور قدیمده مناظره هپ اسکی منطق ، کلام اوزرینه یوروتیلیوردی . شمدی ایسه مجراسی دیکشه رک یکی بر مجرا ده دوران ایدیور ، که اوده دین در . اوت ، مناظره دین اوزرنده جاری اولور . برده صحنه مبارزه تازه لیور . دور قدیم صحنه سی ضیافت ، مدرسه کوشه لر کی یرلردی . شمدی ایسه ، مطبوعات . تام یکرمنجی عصره موافق . فقط ققارینه ، اسکی قفا ... چونکه کورولیور ، که موضوع بحث اولان ماده مناظرک سویه عرفانک داخلنده میدر ، خارجنده میدر ؟ دها بویه بجزلرک صره سیمیدر ، دکیدر ؟ .. بورالری نظر اعتباره آلتیورق دیزکینلر علی حاله بر اقبلی ویریور . البته بویه مناظره لرک بک بهالی یه مال اوله جفی ، دور قدیم مناظره لرینه نسبتله عاقبتی دها تهلکلی اوله جفی شهیدن وارسته در . چونکه مناظره ، یورغلقندن باشقه بر نتیجه ویرمیدن منطق والفاظه دائریور و تللیکی اثناده طرفین ایسته دیکی قدر چاریشسونلر ، الله ایدیه جک شی آنجق بر یورغلق اولوب غائب ایدیه جک شی ده یالکروقت ایدی . فقط شمدی بوقدرله ده قالماز ، بلکه دها قیمتدار شیلر غائب ایدیلر ودها وخیم نتیجه لر تولد ایدر . چونکه ملتک معتقدات قدسیه سی حقنده چاریشیلور . البته بو وقت مات بیکانه قاله مز . طرفینک مزراغندن فیلامش شراره لر ملتک نام احتساس نقطه سی اوزرینه سقوط ایدرک قلبلری چارچار یاقار . بونک حصوله کتوره جکی آلام ده ایسته ر ایسته مز ، بیله رک ویلمیه رک بومیدان مناظره یه طوغری سوروکار . نفاق نامه ، جدال نامه بونلرده بر حصه آریلور .

ذاتاً اویله اولدی : بتون عمرینی سفالت ایچروسنده کچیرمش وظاهراً « اسلام » نام مبجلی طاشیان بر دنی بو کون بومیدان مناظرده اثبات وجود ایتش ، کنه دینه بر حصه آیریورده بر طاقم دعوالره یلتنیور . آغزی ده بر مقیاس شریعت کسيلمش ، دین نامه کیف مالتفق ایسته دیکنی سوکوب صاییدیور . ذاتاً الکمشکی الکتهلکلی نقطه سی بوراسیدر . چونکه بویه حاللر من القدیم بر ملتک انقراضنه مقدمه اوله کیش . چونکه برایش ، اربابی اولیانلر طرفندن اداره اولنورسه البته صوکی هلاک واضمحلال در .

بونلر هپ رؤساک حرکات سیاست ناشناسانه سندن تولد ایدن دیدی قودیلردر ، که مسئولیتی ده البته اونلره توجه ایدر . تاریخ ایلاک اول اونلری نیجه مؤاخذه سنه آله جقدر .

بو کون روسیه اسلاملری آره سنده طولاشان دیدی قودیلردن ذکره شایان اولانلردن بر ایکینسی عرض ایده جکم : بری دین وماورای دینی یکدیگرینه قارشدیرمق مسئله سیدر . اسکی مدرسه دیپلوماتلردن بری بوکون « عباداللهک کافه سی ایستراسلام ، ایستر نصارا ، ایستر مجوسی اولسون ، روز محشرده مطلقا جناب حقل عفویته مظهر اوله رق عذاب جهنمدن خلاص اوله جقلر » دیه بر دعوائی ایلری سوریور . بو ذات ده موسی افندی بیکیف در .

بولنديغه حکم ايدر . چونکه رسول اکرمک فطانت و ذکاوتندن
مبالغه لره بحث ايتک قورناز بر میسیونرک اصوليدر . بونک التنده
کیزله ن مقصد و بوندن بکله ن منافع ، اسلاميتک بر دین سماوی اولیوب
یالکیز بر اثر ذکا اولدینی یو طدر مقدر . بر کره اسلامیتی دین سماوی
صره سندن چیقارمه یه موفق اولور سه آرتق اوته طرفی قولایدر .
چونکه مدنیت حاضره نامه اخلاقی بوزولامش بر ملتک بر دین
سماوی یه متایل اوله جنی و بولسز یاشه یه مایه جنی بدیدر . بو سایه ده
بزم میسیونرده مقصدینه واصل اولمش اولور . قورولمش طوزاقلر
پک یولنده ... دکلکی ؟

فقط نه چاره ، که بزم قوجه امامزک کچ قالدی « اصابت نک » [*]
نه وقت تأثیر ایده بیله جکنه بر آز اصابت ایده مدی . چونکه بوکی
صاچه صابانلر بو کونه قدر میسیونرلر آغزندن کرات ایله مرات ایله
سویلندیکندن قورولمش بر طوزاق اولدینی عالم اسلام نظرنده تماماً
آمین ایتمش ، اکلاشیلمشدر . بو کون میسیونرلر جمعیتی ، بویه دسائس ،
دکل بر امامک آغزندن ، حتی کرامتیه اوچق درجه سینه واصل
اولمش بر شیخک آغزندن سویلسه لر بیله اک دنی ، بتون عمرینی
سفالتلرده کچیره رک اسلامیتک قدرینی بیلمه ین اک عادی بر اسلامه بیله
یو طدوره میه جقلرینی کندیلرینه اخطار ایدرز .

بناءً علیه بویه دسائسله اوغراشمه نک وقتی کچمش اولدینی
آکلامه یه چوقدن وقت کلشدر . مع مافیه صوک بر او یون اوله جفته ده
امنیتیز بر کالدر . چونکه روسیه ده بویه شیلره نه ایله مقابله اولنه جفتی
آرتق کوردیلر . آنکچون بوش بوشه پاره صرف ایتزلر ظن ایدرم .
بو سفسطه لره قارشو بتون مطبوعات بر آتش کسپلشمشدی .

ایسترجید ، ایسترج قدیم طرفندن پروتستو صدالری بتون آسمانی
کورله تیوردی .

مسکین ! بونلری ایشیدنجه کندی مدافعه یه قالفشمه سونمی !
کاشکه سکوت ایده ایدی ... !

غالبا کیمسه یه داشمه دن جوابه قالفشمش اولملی ، دامدن بیقلمش
کی اولدی : بزم قوجه مورخ منقد ظن ایتدیکمز آدم مکر آلتی
بارمق و دو قور عبدالله جودت تاریخلرینی قوییه ایده رکدن بو اثری
میدانه کتورمش ایش . جسارتی شایان تبریکدر ... دکلکی ؟

بو کونه قدر ، ظن ایتیم ، سویه عرفانی بو درجه اولان بر آدم
بویه بر ایشه جسارت ایتدیکی کورولمش اولسون . آفرین قوجه امام ! ..
عبدالله جودت تاریخندن اقتباساً یازیورم ، دییور . اکر بوراده
اولان شیلره وجداناً قانع اوله رقی زمش ایسه . دو قور دوزی بویه
موقتندن طولانی کندی تبریک ایتدیلدر . بو هذیانلری ترتیب
ایدرکن البته بو قدر موفقیتلره نائل اوله جنی ، روسیه نک تا اوبر
کوشه سنده تاریخندن بی خبر بر امامی اغفال ایدرک بو هذیانلری قوییه
ایتمه یه قدر یلتمدیرمکه زواللی امامجمزک باشه قیامتق قوبارته جنی
خاطرندن کچمه مشدر . شمدی عبدالله جودته ویره جکی هدیه لری

[*] کتابک اسمی « اصابت » در .

کندیسی غایت فاضل بر ذات اولوب بودعواسنی آیات کریمه واحادیث
نبویه شریفه ایله اثبات ایده جکنی ده سویلیور . نه دیرسکمز بوکا ؟ ..
البته علمی جهتی اربابنه ، زمانمزک اک کزیده علماسنه ترک
ایده لمده صاحب دعوائی بوکی دعوالره سائق نه اولدینی آکلامه یه
چالیشه لم . البته بونده عمومک استفاده ایده بیله جکی برشی واردر .
او مقصده مبنی درمیان اولمشدر . چونکه مقصدسز هیچ بر دعوا
درمیان اولماز .

مع مافیه بزلر بوراده ذکره شایان بر مقصد اولمق احتمالی استبعاد
ایدیورز . بر کره استقبال ملت نقطه نظرندن سویله مش دییه مه یز .
چونکه هر کسک معلومدر ، که بو کون ملت اسلامیه نک ترقیاتی
بوکی شیلرک بیلنمه سینه وابسته دکلدر .

اوت ، چهره من جاتیق ، همیزده بر دوش کونلک حکم فرما .
ایشلریمزده ده بر طور غونلق وار . فقط بونلرک اسبابی نوع بشردن
اولان مجوسیلرک روز محشرده کی حالرینه آجیدیمزدن و آنلرایچون
شمیدن بر یوم ماتم اجرا ایتدیکمزدن دکل ، که بو کون بتون
افراد مسلمینه بویه بر عفو عمومی اعلان ایدرک یوزلرینی کولدریم ،
یوم ماتملرینه آرتق ختام ویرلمده هر کس بوندن صکره دایشی کوجیه
مشغول اولسون دیه لم . بلکه بو دوشکونلکلرک اسبابی باشقه یردن
آرامق لازم کلور . بناءً علیه موسی افندینک بو دعواسنی استقبال
ملت ایچون دییه مه یز .

او حالده .. ؟ او حالده دیه جکیز که : سقیم بر طرز تدریسک نتایج
طبیعیه سیدر . آنکچون بوراده مقصد آرامق نافله در .

طولاشان دیدی قودیلردن دهایی برینی عرض ایده جکم : هله بو
پک غریب . یوقاروده دماغی تحری ایتدیکمز دیپلوماتلردن بری
تاریخ یازمه یه یلتمش . هم بزم بیلدیکمز کی وقایع ماضیه یی یالکیز
شویله اولمش ، بویه اولمش دیمکه دکل ، بلکه « ایستوارک » حقیقی
معناسیله .. انتقاد طریقله ...

بو دیوانه لکه انسانک کوله جکی کلیر . فقط کولیه لمده زواللی
آدمجمزک حالته آجه لم . چونکه زواللینک تاریخ یازمق خصوصنده
خیالی او قدر بیومشکه اولور شیلردن دکل . حریف ، رسول اکرم
افندیمزک حیات خصوصیه سی حقنده بر طاقم شیلر صاچه لدقن صکره ،
دین مبین اسلامک بر دین سماوی اولیوب ، یالکیز حضرت محمدک
حین صباوتندن بری تربیه سینه اعتنا ایدیلره رک دائماً کندی نه بی اوله جق
دییه القا ایدیه کلدیکندن حصوله کلش عندی قوانین اولدینی اشراپ
ایتمک ایستیور .

اثرک بعض یرلرنده بی اولدینی تسایم کی بر ساخته طور طاقنده
بونک پک ریاکارانه و بر اثر خوف اولدینی بسبیلدر .

زواللی آدمجمز ! بر طاقم افکار فاسده سی یو طدیرمق ایچون رسول
خدانک فطانت و ذکاوتی حقنده او یله بر لسان قوللانیور ، که انسان
بونکی کوردکچ ، کندی بی اک قورناز بر میسیونرک نشریاتی قارشو سنده

مجبور. زیرا بزم المزدۀ صحنۀ سیاستده بویله لرك روللرینی ایفا ایتمه لری
هیچ ایشمه کلمه...

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

بخارا

سنیلر ، شیعیلر

— ۱ —

بوهفته آژانس لرك كتیردکری تلغرافلر ، عالم اسلامک - ماده
أوافق ، فقط معنأ بیوک - هجرا کوشه لرنده شایان تأمل خبرلر ویریورلر.
ادوار سابقه ده بویله شیله سوقاقده کی سرسریلرك مضاربائی قدر
اهمیت ویریلار ، صحائف مطبوعاته اصلا کچمزدی .

دین ، بزى ربط وتوحيد ایتش ایکن حامی دین میثمز اولمی
لازم کلن حکومت کیفیه بزى یکدیگریمزدن آیرر ؛ چکدی کمز آلام
واکداری قرداشجه سنه اکلایمه دأما بزہ برسد سدید اولیوردی .
حد لله بو کون نائل اولدیغمز ، حریت بویله سدلی اساسندن
یقینور ، بتون عالم اسلامک حامی یکنه سی بولان عثمانلی اسلاملی ایله
بتون عناصر اسلامیه یی برلشدریور. دیمک حریت عثمانیه ، حریت
اسلامیه یی ده طوغریسی (وحده اسلامیه) یی تأسیس ایدیور .

ایشته بخارا اسلاملرینک انتباهی صوک سنه لرده عالم اسلامده
کورولمکده اولان انتباهلردن بری دیه یلورز . اقطار اسلامیه ده
اولان بو حرکتلر اسلاملرك بر دوره ترقی وتعالیه سلوک لری ، آرتق
دنیا ده بر مساعی لایقانه یی وبرجدال بائبانه مجبورومکلف اولدقلرینی
اکلامش بولندقلرینی کوستریور . بخارا هر نه قدر شمذیلک کوچوک
وروسک تحت حمایه سنده برامارت اوله رق قلمش ایسه ده اعصار سابقه ده
جهانگیرانه بر دولت اوله رق آسیانک قسم اعظمیله اوروپانک بر
قسمنه بیله اجرای حکومت ایتشدر . تیمور کی جهانگیرلر ، اولوغ
بک ، قوشچی کی حکمتشناسلر ، فارابی کی فیلسوفلر ، یتشدردیکی کی
اهل اسلامک قرآن کریمدن صکره اک واجب الاحترام اولان صحیح
بخاریمک صاحبی اسماعیل بخاری حضرتلری کی محدثلر ، غیرمتناهی
بر صورتده علما ، فضلا ، مجتهدین ، فقها یتشدریمش وبرجوق
حکمانکده تحصیلکاهی بولونمشدر .

بوکون قسم کلیسی مسلم اولق اوزره ایکی میلیون نفوسی واردرکه
بونلرك اصل حکومتی تشکیل ایدنلری یعنی امیرلری سلاله تیموردن
بولان ترکلردر . حتی قونوشدقلری لسان بیله ترکجه در . فقط قوه
تشریعه اکثریا تاجیکلر النده بولنورکه اهلینک قسم اعظمی علما
وفضلا بو صنفه منسوبدر . بونلرك لسانلری فارسی در . معاملات
واجراآت حکومتده هب لسان فارسی اوزره اولوب تعلیمات وتدر
یساتده ینه لسان فارسی اوزره در . بوکون بخارانک اومحتشم مدرسه لری
عظمت وترقیات ماضیه لرینک بر تمثال مجسمیدر . بوکون بخاریلر
موقع دوله لرینی غائب وقوتلرینی ضایع ایتشدر ایسه ده مدارس

هیچ رنجیده اولمدهن ویرسون . چونکه بو موفقیسائی یالکناونک
سایه سنده در . مع مافیه بو موفقیتلرك پک ظاهری ویک محدود اولدیغی ده
مع الافتخار دوقفور دوزی جنابلرینه عرض ایدرز . چونکه عموم
روسیه اسلاملرینک صلابت دینیله ری فوق العاده در . بویله لره بابوچ
براقانلردن دکدرلر . نصلکه عبدالله جودت ترکیه ده لغتله مقابله
اولندی ایسه روسیه ده کی بو وکیلنکده بونکله ودها شدتله مقابله
اولنه جفی بدیدر . ذاتاً اوله اولدی واوله جقدر .

دهاسی وار : بو قوص قوجه مورخز تتبعات فاضلانلرینی (۱)
دها اکل ایدمماش ایش . برده قرآن عظیم الشان حقنده تدقیقاتده
بولنه رق بیک اوچوز بو قدر سنه لرده بری بو کتاب جلیل حقنده
بسله نیله ن فکرلری ممکن اولدینی قدر تصحیحه چالشه جقمش .

بقالم دهانه هذیانلر قوییه ایده جک ..

غریبی ده شوراسیدر که بعض صودن آو اولامق یولنی تعقیب ایدن
منفعتپرستان بو حریفی ده جدیدلر صره سنه ادخال ایدرک حقیقی ارباب
حمیتی لکملک ایستورلر . وبوکا قارشو « یولدوز » رفیقمرده جدیدی
امضاسیله بر ذات مدافعه ده بولنیور . بونک نزه سی جدیددر عجبا بیلمیز که ..
اوت ، جدیده حمله هیچ بر سبب یوقدر ، نه ظاهر آونه ده باطنا . چونکه
بر کره کنندیسی اصول جدیده مکتبنده تربیه اولنیوب قزان ولایتک
چیستای ایشانی مدرسه سنده تربیه اولنوب سوء اخلاقه مبنی اورادن ده
نفی اولونمش بر حریفدر . قوییه ایتدیکی ادعا ایتدیکی کتابلردن
بزى ده آلتی پارمق که خرافاتله مالی برکتابددر . دیکری عباده جودت
تاریخیدر که مشهور میسیونر دوقفور دوزینک قلمیله یازلمش کتابک
ترجمه سیدر . میسیونرله جدیدجیلرك آره لری نصل اولدینی آکلامق
ایسته رسه کز اورثودوقس میسیونرلردن مشهور ایلمینسکی نک روس سینود
محکمه سی رئیس متوفا پاییدونفیسفه یازدینی مکتوبنه بر کوز کردیریکز .
ایلمینسکی نک هیچ بر مکتوبی یوقکه اوراده جدیدجیلردن شکایتده
بولماسون [*] بناء علیه میسیونرلرك آمانه خدمت ایدن بو حریفک
جدیدجیلرله قطعاً وقاطبه علاقہ سی یوقدر . جدیدجیلرك آمالی میسیونر
نرله خدمت دکل ، بلکه بالعکس ملت اسلامیه یی بو یاقوشلرك طرناغی
آلتندن قورنارمقدر . بوکا نه لازمه هپسنی یایمه عادتاً جناب حق
هندنده عهد وپیمان ایتشدر کی فکرلرنده نابتسدرلر . ذاتاً موسیو
ایلمینسکی نک او وقتکی تلاشی ده بوکا مبنی ایدی .

بناء علی ذلک بوماسکلی حریف ماسکهنی برافه رق آرقداشلری
یاننه کیتسون ویاخود ایلمینسکی نک همپالرینه التجا ایتسون . چونکه
اوراده دها بشوش برچهره ایله استقبال اولنور .

بزلر حرکات مجنونانه لرله صحنه مزى تلویث ایدن بوکی سرسری
طاقندن آرتق بیقدق اوصاندق . آرتق تحمل ایده جک یرمز قالمه دی .
چکیلسونلر ، بر آن اول چکیلسونلر ، فقط ماسکهلرینی آله رفتن . اگر
بوخصوصه عناد ایده جک اولورلرسه ماسکهلرینی بز آله رق نه کی آماله
خدمت ایدن سو برینمیلر اولدقلرینی عالم اسلامه ارائه ایده جکز وبوکا

[*] بومکتوبلری انشاءه یقینده نشر ایده جکز .